

Keskiviikko 9. kesäkuuta 2010

LESKI

Pihapolulta kuuluu rahinaa, kun nainen lähestyy. Raskaita askelia korkokengillä. Hän on nyt melkein ovella, epäroji ja pyyhkäisee hiukset kasvoiltaan. Hyvännäköinen asu. Isonappinen jakku, sen alla siisti mekko, päälle silmälasit. Ei jehovalainen eikä työväenpuolueesta. Varmasti toimittaja jostain lehdestä, mutta ei tavallista lajia. Hän on tänään jo toinen – viikon neljäs, vaikka on vasta keskiviikko. Takuulla hän sanoo: ”Anteeksi että häiritseen näin vaikeana aikana.” Ne kaikki sanovat niin ja ottavat typerän ilmeen. Aivan kuin muka välittäisivät.

Katsotaanpa, soittaako hän kahdesti. Tämänaamuinen mies ei soittanut. Jotkut ovat selvästi kuollakseen kyllästyneitä yrittämään. Lähtevät heti kun ovat ottaneet sormensa ovikellon nappulalta, marssivat polkua takaisin niin kiireesti kuin pääsevät, hyppäävät autoon ja häipyvät. Pomollehan voi sanoa, että yritettiin kyllä sisään, mutta nainen ei ollut kotona. Surkea esitys.

Tämä nainen soittaa kahdesti. Ja koputtaa sitten rap-sauttamalla. Kuin poliisi. Hän huomaa minun katselevan raosta valoverhojen sivusta ja hymyilee leveästi. Hollywood-hymyä, niin kuin äidillä oli tapana sanoa. Sitten hän koputtaa uudestaan.

Kun avaan oven, hän näyttää portaalta nostamaansa maitopulloa ja sanoo: "Ei kannata jättää tätä ulos, se happanee. Jospa tulisin sisään? Olisiko teevettä tulella?"

En pysty edes vetämään henkeä, saati puhumaan. Hän hymyilee taas, pää kallellaan. "Minä olen Kate", hän sanoo. "Kate Waters, toimittaja *Daily Postista*."

"Minä olen..." aloitan ja tajuan äkkiä, ettei hän ole kysynyt.

"Tiedän kuka olette, rouva Taylor", hän sanoo. Ja jättää sanomatta: *Olette juttu jota metsästän.* "Turha seistä täällä ulkona", hän sanoo. Ja puhuessaan hän on jotenkin jo astunut sisään.

Olen niin tyrmistynyt, etten saa suustani sanaakaan, ja hän katsoo vaitiolon luvaksi mennä maitopullo kädessä keittiöön laittamaan teetä. Seuraan häntä sinne – keittiö on aika pieni, vähän ahdas kahdelle, kun hän touhuu edestakaisin, laskee keittimeen vettä ja availee kaapinovia löytääkseen kuppeja ja sokeria. Minä vain seison siinä ja annan kaiken tapahtua.

Hän alkaa jutella kaapistoista. "Ihanan raikkaan näköinen keittiö – näyttäisipä minunkin tällaiselta. Itsekö te nämä olette laitattaneet?"

Tuntuu kuin juttelisin ystävän kanssa. En arvannutkaan, että toimittajan kanssa puhuminen olisi tällaista. Luulin että se olisi samanlaista kuin poliisin kysymyksiin vastaaminen. Luulin että se olisi koettelemus, kuulustelu. Niin minun mieheni Glen sanoi. Mutta jollain lailla se ei olekaan.

Sanon: "Niin, me valitsimme valkoiset ovet ja punaiset vetimet, koska se on niin puhtaan näköistä." Tässä minä seison omassa kodissani keskustelemassa keittiökaapeista toimittajan kanssa. Glen olisi saanut halvauksen.

Nainen sanoo: "Tännekö?"; ja avaan olohuoneen oven.

En ole varma haluanko hänet sinne – en ole varma miltä minusta tuntuu. Juuri nyt ei kai ole oikea hetki ruveta vastaan hankaan – hänhän vain istuu juttelemassa teemuki kädessään.

Hassua, minä ihan nautin huomiosta. Täällä kotona on vähän yksinäistä nyt kun Glen on poissa.

Ja nainen on näköjään ottanut ohjat käsiinsä. Oikeastaan aika mukavaa, että joku pitää taas huolta minusta. Minua oli jo alkanut pelottaa, että täytyisi pärjätä omin neuvoin, mutta Kate Waters sanoo nyt, että hän hoitaa kaiken.

Kuulemma minun tarvitsee vain kertoa hänelle elämäntarinani.

Omanko elämäni tarina? Ei hän oikeasti halua minusta kuulla. Ei hän ole tullut kotiovelleeni etsimään tietoja Jean Taylorista. Hän haluaa kuulla totuuden Glenistä. Miehestäni.

Mieheni nimittäin kuoli kolme viikkoa sitten. Jäi bussin alle aivan Sainsburyn edessä. Ensin hän paasasi siinä minulle, millaisia muroja olisi pitänyt ostaa, ja seuraavassa hetkessä makasi kuolleena kadulla. Kuulemma päävammojen takia. Joka tapauksessa kuolleena. Minä vain seisoin ja katsoin kun hän makasi siinä. Ympärillä juoksi väkeä hakemassa huopia, ja kadulla oli verta. Ei kuitenkaan paljon. Siitä hän olisi ollut hyvillään. Hän ei pitänyt minkäänlaisista sotkuista.

Kaikki olivat hyvin ystävällisiä ja yrittivät estää minua näkemästä ruumista, mutta minun täytyi jättää kertomatta, miten hyvältä tuntui että hän oli poissa. Ei enää niitä hänen höpsötyksiään.

2

Keskiviikko 9. kesäkuuta 2010

LESKI

Tietysti sairaalaan tuli poliiseja. Jopa komisario Bob Sparkes ilmestyi ensiapupolille puhumaan Glenistä.

Minä en kertonut mitään hänelle enkä muillekaan. Sanoin vain, ettei mitään sanomista ollut, olin liian järkyttynyt puhumaan. Itkin vähän.

Komisario Bob Sparkes on kuulunut elämäni kauan, nyt jo neljättä vuotta, mutta minusta tuntuu, että ehkä hän katoaa sinun mukana, Glen.

En sano mitään tästä Kate Watersille. Hän istuu olohuoneen toisessa nojatuolissa teemuki kämmenien välissä ja heiluttelee jalkaansa.

”Jean”, hän sanoo – panen merkille, että nyt ei enää rouvitella – ”tämä kulunut viikko on varmasti ollut sinulle kauhea. Ja kaiken sen jälkeen, mitä olet jo joutunut kestäämään.”

En sano mitään, tuijotan vain syliini. Hän ei tiedä alkuunkaan, mitä olen joutunut kestäämään. Oikeastaan kukaan ei tiedä. En ole voinut kertoa kenellekään. Glen sanoi, että niin oli paras.

Odotamme ääneti, sitten nainen kokeilee uutta lähestymistapaa. Hän nousee ja ottaa takan reunukselta valokuvan meistä – kumpikin nauraa siinä jollekin.

”Näytätte niin nuorilta”, hän sanoo. ”Otettiinko tämä ennen kuin menitte naimisiin?”

Nyökkään.

”Tunsitteko te toisenne kauankin sitä ennen? Tapasitteko kouluaikana?”

”Ei, emme kouluaikana. Me tapasimme bussipysäkillä”, minä kerron. ”Hän oli oikein hauskanäköinen ja osasi naurattaa minua. Minä olin seitsemäntoista, harjoittelin kampaajaksi yhdessä liikkeessä Greenwichissä, ja hän oli töissä pankissa. Hän oli vähän vanhempi ja käytti kokopukua ja hienoja kenkiä. Hän oli erilainen.”

Niin sanottuna se kuulostaa ihan kuin romanttiselta novellilta, ja Kate Watersiin se menee täydestä, hän raapustaa jotain muistikirjaansa, tirkistelee minuun kapeiden silmälasiansa yli ja nyökyttelee kuin ymmärtäisi. Minä en mene halpaan.

Oikeastaan Glen ei aluksi tuntunut romanttiselta tyybiltä. Me seurustelimme enimmäkseen pimeässä – elokuvissa, hänen Escortinsa takaistuimella, puistossa – eikä siinä paljon ehditty keskustella. Mutta muistan, kun hän sanoi ensimmäisen kerran rakastavansa minua. Ihoani alkoi kihelmöidä joka puolelta, tuntui että jokaista neliösenttiä myöten. Ensimmäistä kertaa elämässäni tunsin olevani elossa. Sanoin että minäkin rakastin häntä. Kiihkeästi. Ettei ruoka maistunut enkä saanut unta, koska ajattelin vain häntä.

Äiti sanoi, että olin hurmiossa, kun kuljeskelin haaveissani ympäri taloa. En oikein tiennyt mitä hurmio tarkoitti, mutta halusin olla koko ajan vain Glenin kanssa, ja siihen aikaan hän sanoi, että hänestä tuntui samalta. Äiti taisi olla vähän mustasukkainen. Hän oli riippuvainen minusta.

”Jeanie, äitisi on liian riippuvainen sinusta”, Glen sanoi. ”Ei ole tervettä käydä joka paikassa tyttärensä kanssa.”

Yritin selittää, että äitiä pelotti lähteä ulos yksin, mutta Glen sanoi häntä itsekkääksi.

Glen oli niin suojeleva, pubissakin hän valitsi minulle paikan muualta kuin baaritiskin läheltä – ”Tässä ei ole liian meluisaa sinulle” – ja tilasi ravintoloissa puolestani, että kokeilisin uusia ruokalajeja. ”Tämä on varmasti sinusta hyvää, Jeanie. Maistapa.” Minä maistoin, ja joskus uudet ruoat olivat ihania. Ja jos eivät olleet, en sanonut mitään, etten loukkaisi hänen tunteitaan. Jos väitin vastaan, hän meni mykäksi. Sitä minä inhosin. Tuntui kuin olisin tuottanut hänelle pettymyksen.

En ollut koskaan ennen käynyt ulkona kenenkään sellaisen kanssa kuin Glen, sellaisen joka tiesi, mitä elämältä halusi. Muut pojat olivat vain – poikia.

Kun Glen kahden vuoden päästä kosi, hän ei polvistunut. Hän puristi minut syliinsä ja sanoi: ”Jeanie, sinä kuulut minulle. Me kuulumme yhteen... Mennään naimisiin.”

Sitä paitsi hän oli siinä vaiheessa jo voittanut äidin puolelleen. Hän toi kukkia – ”Pieni lahja elämäni toiselle naiselle”, hän sanoi saadakseen äidin tirskahtamaan – ja jutteli *Coronation Streetistä* tai kuningasperheestä, ja se oli äidistä ihanaa. Äiti sanoi, että minä olin onnentyttö. Että Glen oli saanut minut ulos kuorestani. Saisi minusta parhaat puolet esiin. Glenistä näki, että hän pitäisi minusta huolen. Niin kuin pitikin.

”Millainen hän siihen aikaan oli?” Kate Waters kysyy ja kumartuu lähemmäksi yllyttääkseen minua. Siihen aikaan. Hän tarkoittaa, että ennen niitä pahoja juttuja.

”Aivan ihana mies. Hyvin hellä, teki kaikkensa minun eteeni”, sanon. ”Toi yhtenään kukkia ja lahjoja. Sanoi että minä olin hänelle se oikea. Minultahan meni jalat alta. Olin vasta seitsemäntoista.”

Toimittaja on ihastuksissaan. Kirjoittaa kaiken muistiin hassuilla koukeroilla ja katsoo sitten minuun. Yritän pysyä vakavana. Kurkkuun nousee hysteerinen nauru, mutta se tulee ulos nyyhkäyksenä, ja hän ojentaa kätensä koskettamaan käsivarttani.

”Ei mitään hätää”, hän sanoo. ”Se on ohi nyt.”

Niin kuin onkin. Ei enää poliiseja, ei enää Gleniä. Ei enää hänen höpsötyksiään.

En oikein muista, milloin aloin käyttää niistä sitä nimeä. Ne olivat alkaneet kauan ennen kuin osasin sanoa niitä miksi-kään. Minulla oli tarpeeksi työtä kun yritin tehdä avioliitos-tamme täydellisen, alkaen häistä, jotka pidettiin Charlton Housessa.

Äidin ja isän mielestä olin yhdeksäntoistavuotiaana vielä liian nuori, mutta me puhuimme heidät ympäri. Tai oikeasti Glen puhui. Hän oli niin päättäväinen, rakasti minua niin syvästi, että lopulta isä suostui, ja sen kunniaksi juotiin pullo lambrusco.

Äiti ja isä pulittivat häistä pienen omaisuuden, koska olin heidän ainokaisensa, ja minun koko aikani meni siihen, että katselin äidin kanssa häälehtien kuvia ja haaveilin suuresta päivästäni. Suuri päiväni. Voi miten takerruinkaan siihen ja täytin elämäni sillä. Glen ei sekaantunut asiaan millään lailla.

”Se on sinun aluettasi”, hän sanoi ja naurahti.

Kun hän sanoi niin, kuulosti siltä kuin hänelläkin olisi oma erityinen alueensa. Ajattelin että ehkä hänen työnsä; hän sanoi että meidän kodissamme hän ottaisi päävastuun elannon hankkimisesta. ”Tietysti se kuulostaa vanhanaikaiselta, Jeanie, mutta minä haluan pitää sinusta huolta. Olet vielä kovin nuori, ja meillä on kaikki vasta edessäpäin.”

Hänellä oli suuria ideoita, ja ne kuulostivat oikein jännittävältä, kun hän puhui niistä. Hän aikoi yletä konttorinsa johtajaksi, lähteä sitten sieltä ja perustaa oman firman. Olla oma pomonsa ja tienata paljon rahaa. Kuvittelin jo, että hänellä olisi upeat vaatteet, sihteeri ja iso auto. Ja minä puolestani eläisin häntä varten. ”Jeanie, älä koskaan muutu. Minä rakastan sinua juuri sellaisena kuin olet”, hän sanoi aina.

Niin sitten ostettiin tämä numero 12, ja häiden jälkeen muutettiin omaan kotiin. Kaikkien näiden vuosien jälkeen talo on sama vieläkin.

Etupihalla oli nurmikko ja istutuksia, mutta me päällystimme sen kokonaan soralla – ”säästytään ruohonleikkuulta”, Glen sanoi. Minusta nurmikko olisi ollut ihan mukava, mutta Glenin mielestä kaiken piti olla siistiä. Siitä tuli vaikeuksia alussa kun olimme juuri muuttaneet yhteen, koska minä olin aina ollut vähän homssuinen. Kotona äiti oli yhtenäin löytänyt likaisia lautasia ja parittomia sukia pölystä sänkyni alta. Glen olisi saanut halvauksen jos olisi nähnyt.

Muistan vieläkin elävästi, miten hän puri hammasta silmät viiruina, kun hän kerran silloin alussa huomasi iltateen jälkeen, että pyyhkäisin kädelläni murut pöydältä lattialle. Itse en edes tajunnut, olin varmaan tehnyt niin sadat kerrat sen kummemmin ajattelematta, mutta en tehnyt koskaan enää. Hän oli sillä lailla hyväksi minulle, opetti minut hoitamaan kotia niin, että se pysyi siistinä. Hänen mielestään piti olla siistiä.

Alkuaikoina Glen kertoi työstään pankissa – millaisia tehtäviä hänellä oli, kuinka riippuvaisia nuoremmat olivat hänestä, millaisia kepposia virkailijat tekivät toisilleen, kuinka hän inhosi pomoaan – ”Luulee olevansa parempi kuin kukaan muu” – ja millaisia työtoverit olivat. Toimistopuolen Joy ja Liz, asiakaspalvelun Scott, kauhean huonoihoinen poika, joka punastui minkä tahansa asian vuoksi, harjoittelija May, joka teki virheitä yhtenäin. Minusta oli ihanaa kuunnella Gleniä, ihanaa kuulla hänen maailmastaan.

Kai minä kerroin omastakin työstäni, mutta puhe tuntui kääntyvän aika nopeasti taas pankkiin.

”Kamppaajan työ ei ole erityisen mielenkiintoista”, hän sanoi usein, ”vaikka sinä pärjätkin siinä hienosti, Jeanie. Olen hyvin ylpeä sinusta.”

Hän yritti kohentaa itsetuntoani, niin hän sanoi. Ja kohensikin. Oli niin turvallista tietää, että Glen rakasti minua.

Kate Waters katsoo minuun, liikauttaa taas päätään sillä lailla. Hän on hyvä, pakko myöntää. En ole koskaan ennen puhunut lehti-ihmisten kanssa, paitsi käskenyt heidän mennä pois, saati että olisin päästänyt ketään sisään. Heitä on käynyt ovelta vuosikausia silloin tällöin, mutta tähän päivään asti kukaan ei ole tullut sisään. Glen piti huolen siitä.

Mutta nyt Gleniä ei enää ole. Ja Kate Waters on minusta erilainen kuin muut. Hän on jo sanonut, että hän tuntee ”todellista yhteyttä” minun kanssani. Kuulemma ihan kuin olimme olleet tuttavია iät ja ajat. Ja tiedän mitä hän tarkoittaa.

”Miehesi kuolema oli varmaan hirveä järkytys”, hän sanoo ja puristaa taas käsivarttani. Nyökkään enkä sano mitään.

En voi kertoa hänelle, että olin alkanut maata valveilla ja toivoa, että Glen olisi kuollut. Tai ei oikeastaan kuollut. En minä halunnut hänelle kipuja enkä kärsimystä enkä mitään sellaista, halusin vain, ettei häntä enää olisi. Kuvittelin monesti sitä hetkeä, kun poliisi soittaisi.

”Rouva Taylor”, matala miesääni sanoisi, ”ikävä kyllä minulla on surullista asiaa.” Aavistin seuraavat sanat ja olin aina vähällä tirskahtaa. ”Rouva Taylor, valitettavasti miehenne on saanut surmansa onnettomuudessa.”

Ja sitten näin kuvitelmassa itseni, aivan oikeasti näin itseni silloin, kun nostan itku kurkussa puhelimen luurin ja soitan Glenin äidille ja kerron. ”Mary”, sanon, ”ikävä kyllä minulla on surullista asiaa. Glenistä. Hän on kuollut.”

Kuulen Maryn voihkaisevan järkytyksestä. Vaistoan hänen surunsa. Vaistoan kuinka ystävät ottavat osaa menetykseeni, kuinka sukulaiset kerääntyvät ympärilleni. Sitten värähdän salaisesta riemusta.

Minäkö sureva leski? Älkää viitsikö naurattaa.

Tietenkin kun se tapahtui oikeasti, se ei tuntunut läheskään yhtä todelliselta. Glenin äiti kuulosti hetken melkein yhtä huojentuneelta kuin minä siitä, että se oli ohi, sitten hän sulki puhelimen ja itki poikaansa. Eikä ollut ystäviä, joille olisi voinut kertoa, ja ympärilleni kerääntyi vain kourallinen sukulaisia.

Kate Waters heläyttää, että sopsisiko hänen käydä vessassa ja laittamassa lisää teetä, ja minä päästän hänet, annan mukini ja näytän missä alakerran wc on. Kun hän on mennyt, katson kiireesti ympärilleni, varmistan ettei huoneessa ole esillä mitään Glenille kuuluvaa. Sellaista, minkä voisi varastaa muistoksi. Glen varoitti siitä. Hän kertoi kaikenlaisia juttuja lehti-ihmisistä. Wc:stä kuuluu veden kohahdus, ja lopulta Kate Waters ilmestyy huoneeseen tarjotin käsissään ja alkaa taas puhua, miten hämmästyttävä nainen minä selvästikin olen, niin uskollinen.

Minä vilkuilen hääkuvaa, joka riippuu seinällä kaasutakan yläpuolella. Me näytämme siinä nuorilta kuin kaksi lasta, jotka kokeilevat huvin vuoksi vanhempiensa vaatteita. Kate Waters huomaa katseeni ja ottaa kuvan seinältä.

Hän istahtaa tuolini käsinojalle, ja katsomme kuvaa yhdessä. Kuudes syyskuuta 1989. Päivä jona astuimme avioon. Jostain ihmeen syystä purskahdan itkuun – ensimmäistä kertaa oikeasti Glenin kuoleman jälkeen – ja Kate Waters kietaisee kätensä harteilleni.